

Kodex profesionálního chování aktuára

- Kamil Žák
- Aktuárský seminář
- 17. prosince 2021

Kodex profesionálního chování aktuára

- A. Historie kodexů
- B. Zajímavé případy z historie
- C. Proč potřebujeme kodex
- D. Myšlenky kodexu profesionálního chování aktuára
- E. Zajímavé modelové situace

Historie kodexů

Kodex

- Kodex v původním slova smyslu označuje svazek listů svázaných ve hřbetu.
- Pro zápis mnohem výhodnější než původní svitky, které nahradil, neboť se v něm rychleji a lépe orientuje a dá se využít obou stran psací plochy (papyru, pergamenu ...).

- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kodex>

Etický kodex

- Etický kodex, též kodex chování, je pravidlo nebo dokument, který upravuje obecné i konkrétní postupy v jednotlivých organizacích a profesích.
- Některé organizace, sdružení nebo firmy mohou vytvářet kodex pro své zaměstnance, a to buď závazné nebo nezávazné.

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Etický_kodex

Zajímavé případy z historie

Cech

- Cech byl středověké a raně novověké řemeslnické, obchodnické nebo zájmové sdružení, které hájilo práva a zájmy svých členů, dohlíželo na jakost a cenu výrobků, na výchovu učedníků a skládání mistrovských zkoušek.
- Plnil též úlohy zastupitelské, náboženské, a společenské, někdy zajišťoval i zdravotní a sociální pojištění.

- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Cech>

Lékaři – Hippokratova přísaha

- Přisahám a volám Apollóna lékaře a Asklépia a Hygieiu a Panakeiu a všechny bohy a bohyně za svědky, že budu tuto smlouvu a přísahu dle svých možností a dle svého svědomí dodržovat.
- Toho, kdo mě naučil umění lékařskému, budu si vážit jako svých rodičů a budu ho ze svého zajištění podporovat. Když se dostane do nouze, dám mu ze svého, stejně jako i jeho potomkům dám a budou pro mne jako moji bratři. Pokud po znalosti tohoto umění (lékařského) zatouží, budu je vyučovat zdarma a bez smlouvy. Seznámím své syny a syny svého učitele a všechny ustanovené a na lékařský mrav přísahající s předpisy, přednáškami a se všemi ostatními radami. Jinak však s nimi neseznámím nikoho dalšího.
- Lékařské úkony budu konat v zájmu a ve prospěch nemocného, dle svých schopností a svého úsudku. Vystříhám se všeho, co by bylo ke škodě a co by nebylo správné.
- Nepodám nikomu smrtící prostředek, ani kdyby mne o to kdokoli požádal, a nikomu také nebudu radit (jak zemřít). Žádné ženě nedám prostředek k vyhnání plodu.
- Svůj život uchovám v čistotě a bohabojnosti, stejně tak i své lékařské umění. Nebudu (lidské tělo) řezat, ani ty, co trpí kameny, a tento zákrok přenechám mužům, kteří takovéto řemeslo provádějí.
- Do všech domů, kam vstoupím, budu vstupovat ve prospěch nemocného, zbaven každého vědomého bezpráví a každého zlého činu. Zvláště se vystříhám pohlavního zneužití žen i mužů, svobodných i otroků. Cokoli, co při léčbě i mimo svou praxi ve styku s lidmi uvidím a uslyším, co se nesmí sdělit, to zamlčím a uchovám v tajnosti.
- Když tuto přísahu dodržím a neporuším, nechť ve svém životě i ve svém umění skromně dopředu postoupím. Tak získám si vážnost všech lidí po všechny ty časy. Když ale zákazy přestoupím a přísahu poruším, nechť stane se pravý opak.

Proč potřebujeme kodex

Uznávání aktuárské certifikace

- Jednotný přístup v rámci ČSpA a AAE
- Informační/znalostní nerovnováha
- Srozumitelnost

Univerzita Karlova – Etický kodex

- ... Smyslem tohoto etického kodexu je vyjádřit etické standardy na Univerzitě Karlově. ...
- Zásady v pedagogické činnosti
- Zásady ve vědecké, umělecké a tvůrčí činnosti
- Etická komise

- <https://cuni.cz/UK-9490.html>

Česká národní banka – Etický kodex České národní banky

- Střet zájmů
- Předcházení střetu zájmů a vyloučení podjatosti
- Ovlivňování zaměstnance
- Obezřetnost při správě majetku
- Zákaz využití vnitřní informace
- Etická komise
- Obchodování s cizí měnou a investičními nástroji

- https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/eticky-kodex-ceske-narodni-banky/

Česká asociace pojišťoven – Etický kodex finančního trhu

- Cílem Kodexu je
 - napomáhat prosazování korektních vztahů na finančním trhu a zlepšit jejich úroveň,
 - podpořit rozvoj služeb na finančním trhu,
 - napomáhat klientům porozumět finančním službám,
 - zvyšovat ochranu klientů jako spotřebitelů,
 - posílit obecnou důvěru ve finanční trh.

- https://www.cap.cz/images/o-nas/Eticky_kodex.pdf

České asociace společností finančního poradenství a zprostředkování – Etický kodex

- Integrita
- Objektivnost
- Kompetence
- Zdvořilost
- Mlčenlivost
- Reputace

- <https://casfpz.cz/wp-content/dokumenty/eticky-kodex.pdf>

Myšlenky kodexu profesionálního chování aktuára

Zásady

- Morálka
- Odborná způsobilost a péče
- Soulad
- Nestrannost
- Komunikace

Účel kodexu

- Poskytuje vodítko k chování, které se očekává od aktuára při výkonu profesionálních služeb s cílem poskytnout zamýšleným uživatelům důvěru v to, že tyto služby jsou prováděny profesionálně a s náležitou péčí.
- Poskytuje vodítko k očekávanému chování aktuárů v širším kontextu.

Užití

- Od všech aktuárů se očekává, že budou při výkonu své práce a v dalších případech, kdy lze důvodně očekávat, že budou mít dopad na aktuárskou profesi, dodržovat zásadu morálka.

Profesionální služby

- Ode všech aktuárů se očekává, že budou dodržovat zásady odborná způsobilost a péče, soulad, nestrannost, komunikace vztahující se k profesionálním službám, které vykonávají (bez ohledu, zda úplatně či bez úplaty).

Ostatní práce

- Co se týče jiné práce než profesionálních služeb, kterou aktuáři vykonávají (pakliže taková existuje, a to ať už bezúplatně, nebo za úplatu), by aktuáři vždy měli použít odborný úsudek, zda vůbec, a případně do jaké míry, je na místě dodržovat ducha zásad odborná způsobilost a péče, soulad, nestrannost, komunikace a brát přitom v úvahu rozumná očekávání zamýšleného uživatele(ů) této práce, povahu práce či jakýkoli Kodex nebo standard, který se může k dané práci vztahovat, případně jakékoli další relevantní faktory.

Pomocné role

- Aktuár může vystupovat v pomocné roli, zatímco jiná osoba nese konečnou zodpovědnost za vykonávanou práci. Aby bylo zamezeno pochybnostem, u aktuárů v pomocných rolích se očekává, že budou postupovat v souladu s Kodexem, nicméně je rozumné očekávat, že jakékoli posuzování jejich chování s odkazem na Kodex bude zohledňovat faktory, jako je jejich míra odpovědnosti a rozsah zkušeností ve vztahu k předmětné záležitosti.

Dodržování ducha Kodexu

- Od aktuárů se očekává, že budou dodržovat ducha i literu Kodexu s tím, že Kodex není zcela vyčerpávajícím popisem chování, které je třeba přijmout za vlastní či kterého je třeba se vyvarovat, a nebudou jej vykládat pouze doslovně.
- Žádné ustanovení tohoto kodexu nemá za cíl vyžadovat, aby aktuár jednal v rozporu s legislativními nebo regulatorními požadavky. Pokud existuje rozpor mezi tímto kodexem a legislativními a/nebo regulatorními požadavky, mají přednost legislativní a/nebo regulatorní požadavky.

Zásada A. Morálka

- Aktuár jedná čestně a dodržuje etické a morální zásady.

Zásada B. Odborná způsobilost a péče

- Aktuár vykonává profesionální služby s odbornou způsobilostí a péčí.

Zásada C. Soulad

- Aktuár jedná v souladu se všemi relevantními legislativními, regulatorními a profesními požadavky.

Zásada D. Nestrannost

- Aktuár nepřipustí, aby jeho odborný úsudek byl ovlivněn předpojatostí, střetem zájmů či nepatřičnými zájmy jiných.

Zásada E. Komunikace

- Aktuár komunikuje vhodným způsobem a splňuje všechny příslušné standardy pro reporting.

Zajímavé modelové situace

Přebírání činností po kolegovi, který opouští společnost

- Je-li aktuár požádán, aby vykonal práci, kterou dříve vykonala jiná osoba, zváží, zda není vhodná konzultace s předchozím poskytovatelem, aby zjistil, zda neexistuje nějaký profesionální důvod, proč by na sebe tuto novou odpovědnost neměl brát.

Aktuár pracuje pro dva nezávislé zaměstnavatele

- Aktuár musí respektovat důvěrnost obdržených důvěrných informací, pokud to není v konfliktu s legislativními, regulatorními nebo profesními oznamovacími povinnostmi.

Aktuár se učí

- Aktuár smí vykonávat konkrétní profesionální služby pouze tehdy, pokud:
 - je k tomu způsobilý a má odpovídající zkušenosti nebo
 - jedná na základě rady osoby, která má odpovídající úroveň příslušných znalostí a dovedností, a zadavatel si je toho vědom nebo
 - jedná pod přímým dohledem jiné osoby, která za práci přebírá profesionální odpovědnost.

Aktuár a střet zájmů

- Aktuár nesmí poskytovat profesionální služby, které jsou spojeny se skutečným nebo potenciálním střetem zájmů nebo s podjatostí nebo domnělou podjatostí aktuára s výjimkou případu, kdy není narušena jeho schopnost jednat nestranně a zadavateli byl plně sdělen skutečný nebo potenciální střet zájmů nebo podjatost.

Aktuár a chyba (I)

- Před komunikací výsledků provedených profesionálních služeb by se měl aktuár ujistit, že podle jeho nejlepšího vědomí a přesvědčení výsledky neobsahují podstatné chyby.

Aktuár a chyba (II)

- Aktuár podléhá disciplinárnímu řízení stanovenému v pravidlech aktuárské asociace (asociací), jejíž (jejichž) je členem, a má právo na odvolání v rámci tohoto disciplinárního řízení s tím, že musí přijmout jakýkoli výsledek nebo rozhodnutí v rámci tohoto řízení.

K diskusi na Aktuárské pracovní skupině

- Aktuár by měl zadavateli písemně a včas sdělit všechny zdroje příjmů související s jakoukoli zakázkou prováděnou pro zadavatele (s výjimkou případů, kdy je zadavatelem aktuárův zaměstnavatel, kde není uplatňován požadavek na sdělení příjmu vypláceného zaměstnavatelem).

Aktuár a reklama

- Aktuár nesmí poskytovat informace nebo být vědomě spojován s poskytováním informací, ani se zapojovat do reklamy nebo získávání obchodních nabídek, o nichž ví nebo by měl vědět, že jsou podstatně nepravdivé nebo zavádějící, že obsahují prohlášení nebo informace podané z nedbalosti nebo že opomíjejí nebo zamlčují informace, které mají být uvedeny, a v důsledku toho jsou podstatně zavádějící.

Aktuár a Solvency II

- Aktuár nesmí poskytovat informace ..., o nichž ví nebo by měl vědět, že jsou podstatně nepravdivé nebo zavádějící, že obsahují prohlášení nebo informace podané z nedbalosti nebo že opomíjejí nebo zamlčují informace, které mají být uvedeny, a v důsledku toho jsou podstatně zavádějící. Pokud se aktuár dozví, že byl s takovými informacemi spojován, měl by podniknout kroky k tomu, aby se od těchto informací distancoval. Toto ustanovení nebrání aktuárovi ve výkonu práce na základě:
 - ... nebo
 - předpokladů nebo metodiky předepsaných legislativními, regulatorními nebo profesními požadavky.

Aktuár na představenstvu

- Aktuár komunikuje výsledky profesionálních služeb včas a stylem a formou, které jsou přiměřené konkrétním okolnostem, s ohledem na potřebu sdělit důsledky všech analýz a rad obsažených ve sdělení způsobem, který je srozumitelný zamýšlenému uživateli (uživatelům).

Aktuár se chlubí

- Aktuár by měl při sdělování výsledků profesionálních služeb, ...:
 - uvést, že autorem sdělení je aktuár;
 - uvést, že aktuár přebírá odpovědnost za výsledky, kromě uvedených výhrad (pokud je to relevantní);
 - uvést, jakou roli aktuár zastává;
 - identifikovat zamýšleného uživatele všech analýz a rad obsažených ve sdělení;
 - uvést rozsah a účel práce; a
 - uvést, v jakém rozsahu a jakým způsobem lze získat od aktuára nebo jiné strany doplňující informace a vysvětlení.

Aktuár na vánočním večírku

- Aktuár by neměl jednat způsobem, který pravděpodobně poškodí dobrou pověst aktuárské profese, ať už při výkonu práce, nebo v jiných souvislostech, kdy lze důvodně očekávat, že budou mít dopad na aktuárskou profesi.

Děkuji Vám za pozornost.

Kamil Žák

kamil.zak@cpp.cz

Česká společnost aktuárů

www.actuaria.cz